

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants
Ter attentie van de Stuurgroep Publiek Belang
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP AMSTERDAM

9 april 2018

Betreft: Reactie op Green Paper “Structuurmodellen Accountancy”

Geachte leden van de Stuurgroep Publiek Belang,

Graag reageren we als Foundation for Auditing Research vanuit wetenschappelijk perspectief op de Green Paper “Structuurmodellen Accountancy” van december 2017 van de NBA Stuurgroep Publiek Belang. Hierin maken we inzichtelijk waar wetenschappelijk onderzoek van FAR reeds bijdraagt en stellen we concreet nieuw onderzoek voor dat kan bijdragen aan beantwoording van de belangrijkste openstaande vragen. FAR hoopt daarmee het professionele debat en de beleidsvorming rondom structuurmodellen wetenschappelijk te informeren.

Onze reactie hebben wij, samen met Willem Buijink, reeds ten dele verwoord tijdens de ronde tafel bijeenkomst over de Green Paper op 26 maart jl. Onderstaand hebben we deze meer concreet uitgewerkt.

FAR Joint Working Group “The future audit firm business model”

In 2017 heeft FAR een “Joint Working Group” onderzoeksproject gestart over “The future audit firm business model”. In deze projecten werken topmensen en stakeholders uit de praktijk en de wetenschap over een periode van meerdere jaren en op basis van gerichte wetenschappelijke onderzoeksprojecten samen aan breed gevoelde praktische vragen en dilemma’s. Dit heeft geresulteerd in een onderzoeksagenda met drie samenhangende hoofdvragen (in het Engels):

- Audit firm business models: Is it appropriate to have the same firm deliver both audit and non-audit services (i.e., a multidisciplinary model versus an “audit only” model)? Does the existence of both within the same firm enhance or undermine audit quality (i.e., the relative balance of expertise versus independence)?
- Audit firm partnership, ownership, and governance models: Do the current partner profit sharing, compensation, and performance incentives systems appropriately influence the achievement of audit quality? Does the structure of international firm networks adequately support governance and quality assurance systems?
- The audit profession’s earnings model and audit markets (competition): What is the appropriate process for evaluating, selecting and appointing auditors? What is the role of auditor rotation, and corporate governance (e.g., the audit committee) in providing appropriate incentives to improve audit quality while controlling audit costs?

Vanuit deze onderzoeksagenda zijn inmiddels de volgende onderzoeksprojecten geïnitieerd en in uitvoering:

1. How have the Dutch audit firms’ partner profit sharing, compensation, and performance incentives systems developed over the past 10 years in relation to audit quality incentives?

2. What do we already know from research about the impact of a combination of audit and non-audit services (1) within one firm and (2) for one client on audit quality in general and on the specific audit engagement?
3. How have the Dutch audit firms' organizational structures and corporate governance systems developed over the past 10 years as part of the firms' audit quality assurance systems?
4. How is auditor professionalism versus commercialism related to audit quality and efficiency – and how does an audit firm's quality assurance policies impact the interaction between the two?
5. What is the impact of (increased) audit committee involvement with the audit on audit quality?

Tussentijdse resultaten van deze onderzoeksprojecten worden gedeeld zodra beschikbaar. Zo hopen we tijdens het 3^e Internationale FAR Congres op 5 en 6 juni aanstaande tussentijdse resultaten te kunnen delen van het onderzoek naar audit partner performance evaluatie en inkomen in relatie tot audit kwaliteit.

Wat zou de aard van aanvullend onderzoek moeten zijn?

De Stuurgroep stelt in haar rapport meermaals de vraag: Wat zou de aard van aanvullend onderzoek moeten zijn? In dat kader, en in aanvulling op het FAR onderzoek dat reeds loopt, stellen wij dat audit quality, en daarmee structuurmodellen als determinanten daarvan, staat niet op zichzelf.

Accountantscontrole draagt bij aan het bredere doel van “financial reporting quality”ⁱ en audit kwaliteit maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de gehele “financial reporting and assurance supply chain”.ⁱⁱ Ofwel, het is de keten van partijen die ieder vanuit de eigen autonome rol bijdraagt aan het bredere doel van betrouwbare (financiële) verantwoording – het is dan ook daarom dat onderzoek naar structuurmodellen zich niet alleen op de audit firma's kan richten, maar op de interactie van die structuurmodellen in het gehele governance systeem (waaronder audit firma, de gecontroleerde onderneming, de raad van commissarissen en audit committee, de aandeelhouder(s), toezichthouders, beleidsmakers).

Wij kunnen ons voorstellen dat de Stuurgroep in dat kader een nader uitgewerkte onderzoeksagenda presenteert in de verkenning van alternatieve verdienmodellen. In het licht van richtingen voor aanvullend onderzoek, stelt FAR de volgende twee onderzoeken voor:

1. Hoe wordt het mandaat van de controlerend accountant door (stakeholders van) de gecontroleerde onderneming vorm gegeven? Hoe komen selectie en benoeming van de accountant tot stand? En vanuit het perspectief van de accountant: hoe vindt opdrachtacceptatie plaats, welke rol speelt portefeuille-omvang daarin, en hoe komen audit fees tot stand? Vragen die daarbij centraal staan: How do audited companies (and their supervisory boards / audit committees / shareholders) select and appoint their auditors? What are primary selection criteria in design and practice (i.e., what are actual selection and appointment decisions made)? How are the (total) costs of auditing (thus including potential switching costs) considered in selection and appointment? How does the auditor decide on the total work an audit involves given the quality of the accounting systems the firm has in place and in terms of other business and financial risks associated with the firms it audits.
2. Een natuurlijk experiment naar een afzonderlijk (overheids-) orgaan dat de accountant benoemt, bijvoorbeeld voor gemeentes of in de zorg (beiden afgebakende sectoren van publiek belang). Vragen die daarbij centraal staan: What is the effect on audit quality and auditor independence of auditor selection and appointment through a government organized agency (“government organized auditing”) compared to the current appointment system in the Netherlands?

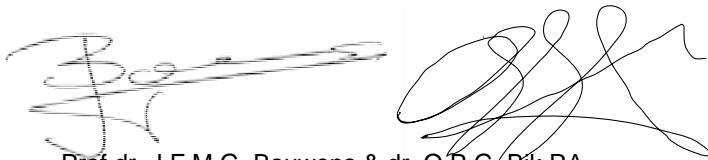
Zijn deze natuurlijke experimenten en onderzoeken met betrokken stakeholders te verkennen? FAR stelt de Stuurgroep voor samen met relevante stakeholders, zoals vertegenwoordigers van audit committees, VEUO, VNG / NZA, AFM, Ministerie van Financiën, Eumedion en VEB, deze onderzoeken nader te definiëren en de condities voor onderzoek te bepalen zodat de onderzoeken concreet bijdragen aan de beantwoording van deze relevante vragen.

Tot slot: internationaal perspectief

Nederland en het Nederlandse accountantsberoep staat niet op zichzelf. Wij achten het van belang het debat te internationaliseren – allereerst om te bezien waar vergelijkbare verkenningen of concrete ervaringen rondom structuurmodellen in andere landen toe hebben geleid. Daarnaast draagt FAR graag bij door het internationale, wetenschappelijke perspectief te ontsluiten, zoals bijvoorbeeld de “expert meetings” met Robert Knechel en William Ciconte. Engelstalige versies van Green en White papers stellen ons in staat de internationale wetenschappelijke community optimaal te bereiken en betrekken.

Graag zijn we bereid tot nadere toelichting of verdieping.

Met vriendelijke groet,



Prof.dr. J.F.M.G. Bouwens & dr. O.P.G. Bik RA

Wetenschappelijk en dagelijks bestuurders van de Foundation for Auditing Research

Stichting Foundation for Auditing Research

De stichting Foundation for Auditing Research [FAR] is gericht op duurzame verbetering van de kwaliteit van accountantscontrole. De focus ligt daarbij op relevant en diepgravend academisch onderzoek naar factoren die bepalend zijn voor de controlekwaliteit. De FAR zorgt voor een unieke samenwerking tussen wetenschap en praktijk, versterkt de leercurve van het accountantsberoep en haar stakeholders, voedt het accountantsonderwijs en biedt duurzame ondersteuning aan de research community op het gebied van auditing, zowel binnen Nederland als internationaal. De door de FAR uit te voeren werkzaamheden bestaan uit drie delen: het ontsluiten van onderzoeksdata, het entameren en (doen) uitvoeren van onderzoeksprojecten en ten slotte het breed communiceren over de kennisvoortgang. De FAR is opgericht in oktober 2015 als onderdeel van het verbeterplan van de accountantssector “In het publiek belang”.

De FAR beoogt de ‘drivers and root causes’, oftewel de bepalende factoren en fundamentele oorzaken van de auditkwaliteit te identificeren en op die manier de auditpraktijk te verbeteren. Hierbij richt de FAR zich op:

- de onderliggende drivers van het gedrag en de besluitvorming van accountants, zoals bijvoorbeeld organisatorische omstandigheden die accountants kunnen stimuleren of juist belemmeren om te werken op de manier die van ze wordt verwacht;

- de onderliggende oorzaken van goede en slechte auditkwaliteit (en niet de symptomen van die oorzaken);
- en de effectiviteit van mogelijke interventies (organisatorische veranderingen en 'levers of control') die zijn geïmplementeerd om de auditkwaliteit te verhogen, inclusief het monitoren daarvan.

Voor meer informatie over FAR's onderzoeksagenda: <http://foundationforauditingresearch.org/>

ⁱ Zo stellen DeFond en Zhang (2014: 275-6): "We define high audit quality as greater assurance of high financial reporting quality. (...) [i.e.,] greater assurance that the financial statements faithfully reflect the [audited] firm's underlying economics, conditioned on its financial reporting system and innate characteristics". DeFond, M., and J. Zhang. 2014. A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics* 58: 275-326.

ⁱⁱ Het reflecteert de realiteit dat "financial reporting quality and audit quality are often inseparable in terms of observable financial reporting outcomes" (Gaynor et al. 2016: 2). Gaynor, L. M., Kelton, A. S., Mercer, M., & Yohn, T. L. (2016). Understanding the relation between financial reporting quality and audit quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 35(4), 1-22.